

Sari Essayah kd ym.

Lakialoite laeiksi opintotukilain ja tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella ehdotetaan alueellisen opintolainahyvityksen käyttöönottoa harvaan asutuilla alueilla. Alueista säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

PERUSTELUT

Meillä on Suomessa paljon muuttotappiokuntia, joiden iso haaste tulevaisuudessa on asukkaiden väheneminen. Muuttovoittoa ovat saaneet pääasiassa vain suuret keskukset, ja keskuksista kaukana sijaitsevien alueiden muuttotappiot ovat olleet suurimpia. Kuitenkin yhteinen etu on, että koko Suomi pystytään pitämään asuttuna ja elinvoimaisena. Tässä tavoitteessa työpaikkojen syntyminen ja ennen kaikkea työntekijöiden saatavuus ovat tärkeässä asemassa. Ammattibarometrin (II/2021) mukaan harvaan asutuilla alueilla on eniten pulaa sosiaali- ja terveydenhuollon (yleislääkäri, hammaslääkäri, sairaan- ja terveydenhoitaja, lähihoitaja, suuhygienisti, farmaseutti, kuullontutkija, puheterapeutti, sosiaalihuollon erityisasiantuntija) ja opetusalan (erityisopettaja, lastentarhanopettaja, luokanopettaja) työntekijöistä.

Työllisyystilanteen ja työntekijöiden saatavuuden parantamiseksi tarvitaan monenlaisia toimenpiteitä, jotta nykyinen suunta voidaan korjata. Tämän lakialoitteen tavoitteena on alueellisen opintolainahyvityksen kautta vastata työvoiman tarpeeseen harvaan asutuilla alueilla. Harvaan asutun maaseudun alueelle töihin muuttavat saisivat opintolainansa anteeksi 2 600 euron arvosta vuosittain. Riittävän kauan asumalla laina hyvitetäisiin kokonaisuudessaan. Alueellisen opintolainahyvityksen malli on käytössä tällä hetkellä Norjassa. Mallista tehty esiselvitys valmistui tammikuussa ja puolsi asian kokeilua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään opintotukilakiin (65/1994) uusi 15 i ja 15 j § seuraavasti:

15 i §

Alueellinen opintolainahyvitys ja sen määrä

Lain soveltamisalaan kuuluvan henkilön opintotukilain nojalla myönnettyä opintolainaa lyhennetään valtion varoista maksettavalla alueellisella opintolainahyvityksellä tässä laissa säädettyin edellytyksin.

Alueellinen opintolainahyvitys voidaan myöntää enintään kolmessa erässä.

Hyvityksen ensimmäisen erän määrä on enintään 3 600 euroa sekä toisen ja kolmannen erän määrä kumpikin enintään 2 600 euroa. Alueellisen opintolainahyvityksen määrä on kuitenkin yhteensä enintään 60 prosenttia henkilön alueelliseen opintolainahyvitykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamislukukauden viimeisen päivän lainamäärästä.

Alueellisen opintolainahyvityksen ensimmäistä erää voi hakea, kun alueelliseen opintolainahyvitykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamisesta on kulunut vähintään 12 kuukautta. Seuraavaa erää voi hakea aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua edellisen seurantajakson päättymisestä.

15 j §

Alueellisen opintolainahyvityksen myöntämisen edellytykset

Alueellisen opintolainahyvityksen myöntämisen edellytyksenä on, että henkilöllä on opintotukilain mukaista opintolainaa korkeakoulututkinnon suorittamislukukauden viimeisenä päivänä.

Edellytyksenä on myös, että henkilöllä on yhtäjaksoisesti 12 kuukauden ajan ennen alueellisen opintolainahyvityksen kunkin erän hakemista (*seurantajakso*) ollut kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta soveltamisalueella.

Henkilöllä on oikeus alueelliseen opintolainahyvitykseen, jos hän on 12 kuukauden seurantajaksoilla yhteensä vähintään kuuden kuukauden ajan työskennellyt työ-, virka- tai muussa palvelussuhteessa kokoaikatyössä tai sellaisessa osa-aikatyössä, jossa työaika on vähintään 50 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta, taikka toiminut yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisesti vakuutettuna yrittäjänä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua kuuden kuukauden työssäoloaikaa laskettaessa työskenteelyyn rinnastetaan myös aika, jolloin henkilö on:

Lakialoite LA 77/2022 vp

- 1) saanut sairauden perusteella sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa eläkettä tai korvausta taikka kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä;
- 2) saanut lapsen hoitamisen perusteella sairausvakuutuslain mukaista raskaus-, erityisraskaus- tai vanhempainrahaa;
- 3) ollut suorittamassa asevelvollisuuslain, siviilipalveluslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista palvelusta; tai
- 4) ollut lakiin tai työ- tai virkaehtosopimukseen perustuvalla hoitovapaalla tai toiminut omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) tarkoitettuna omaishoitajana.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

2.

Laki

tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tuloverolain (1535/1992) 92 §:ään siitä lailla 946/2008 kumotun 18 kohdan tilalle uusi 18 kohta seuraavasti:

92 §

Verovapaat sosiaaliuudet

Veronalaista tuloa eivät ole:

18) opintotukilaissa tarkoitettu alueellinen opintolainahyvytys;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 77/2022 vp

Helsingissä 2.12.2022

Sari Essayah kd
Peter Östman kd
Päivi Räsänen kd
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd